

**Festtal vid Aalto-universitetets inskription
2.9.2014**

Lauri Lehtoruusu

Ärade ambassadörer,
Ärade rektor,
ärade verkställande direktör Matti Vanhanen
bästa inbjudna gäster, professorer, det övriga akademiska samfundet
och framför allt, kära studerande

Wilhelm von Humboldt, den stora tyska filosofen, skrev i sin dagbok: "Bildning kräver att den enskilda individen tas in i ett socialt sammanhang. Individens kontakter till samhället överlag är en del av hans eller hennes utbildning." Detta gäller också för institutioner som erbjuder individerna utbildning – och i all synnerhet för institutioner som ger högre utbildning. Ett universitet speglar det samhälle som omger det och kan endast utvecklas inom den samhällseliga kontexten.

De finländska universiteten har privilegiet att få sträva efter världsklass i en unik omgivning – det finska välfärdssamhället.

Finland ligger i världstoppen. Det är inte sällan vi blygs över våra topplaceringar i olika jämförelser. Än hör vi till de mest konkurrenskraftiga och minst korruperade länderna som dessutom tar bäst hand om våra medborgare och deras utbildning. Helsingfors hör till de roligaste städerna i världen att leva och bo i. Man kunde ju tro att det skulle vara lätt att njuta av framgångarna och bli stolt – men nej, vi gör tvärtom.

Än är vi rädda för att förlora vår trippel-A kreditvärdering, än strör vi aska i håret på grund av Nokias mobiltelefonbusiness. När Pisa-resultaten föll några placeringar var det en nationell katastrof. I universitetsrankningarna vill vi med iver mätas med andras mått och glömmer bort våra egna specifika styrkor. Finland ligger i världstopp mätt med nästan alla andra mått än självförtroende.

Det är inte så lätt att avancera från en topposition. Där finns ingen säkerhetslina eller någon att följa efter. Du måste bara modigt själv röja en ny rutt. De finländska universiteterna och det finska samhället måste bygga sin framtid uttryckligen på att identifiera och dra nytta av sina egna starka sidor; står du på topp i världen är det ett steg tillbaka att kopiera från andra. De finländska universiteterna måste göra vad det finska samhället har gjort: från att kopiera andra avancera till ledningen – det om något kräver bra självkänedom och självförtroende.

Till de starka sidorna hos de finländska högskolorna hör ett intensivt samarbete mellan universiteterna, företagsvärlden och samhället i övrigt samt den initiativkraft hos de studerande som baserar sig på studentverksamheten. Aalto-universitetet har fått internationellt renommé som ett toppuniversitet i stigande i fråga om samarbetet med företag och sin kultur av uppstarts företag som baserar sig på de studerandes aktivitet.

För att de här unika starka sidorna ska utvecklas vidare krävs att det allt kärvare ekonomiska läget och modellen för finansieringen av universiteten inte leder till att universiteten ställer sitt eget intresse framom samhällets intresse. Universitetet måste ha tålamod att garantera en utbildning som håller hög kvalitet, även om måttstockarna endast premierade snabbhet och kvantitet. I hopp om tilläggsanslag ska inte heller grunden för vårt utbildningssystem, den avgiftsfria utbildningen, undergrävas. Den avgiftsfria utbildningen garanterar det finska samhällets konkurrenskraft i framtiden, i och med att de mest begåvade ungdomarna – både inhemska och utländska – får möjlighet att utbilda sig, oberoende av sin personliga ekonomiska situation, och stanna här för att utveckla ett ännu kompetentare Finland.

På motsvarande sätt får samhället inte glömma de löften som getts universiteten. Finlands framtid baserar sig på hög kompetens, vilket kräver tillräcklig tilldelning av resurser. Universitetets uppgift att tjäna fosterlandet och mänskligheten blir allt viktigare – men det kräver tillräckligt med stöd från samhällets sida.

Förändringarna i näringsstrukturen, digitaliseringen och uppspjälkningen av arbetet kräver ändringar i universitetets relation till det övriga samhället. Universitetets ansvar kan inte börja med året som fux och sluta med magistern. Gränserna mellan studerande, företagare, alumner och arbetstagare suddas alltid då och då ut – även om man samtidigt försöker dra klarare gränser.

Det finns ett ökande antal toppuniversitet i världen som utexaminerar enkelriktade överpresterare – en massproducerad toppprodukt för industrialismens tid. Finlands styrka och framtid grundar sig på frihet och ansvar. Frihet och ansvar fostrar sakkunniga individer som klarar sig i den globala konkurrensen och kommer att producera mervärde för samhället både under och efter sin studietid. Framtidens universitet kan inte vara en examens- och publikationsfabrik, utan en motor för utvecklingen som fortgående står i samhällets tjänst.

Universitetets roll blir större, men det står inte ensamt med sina uppgifter. Kollegialt lärande är en viktig del av universitetstraditionen, utöver den egentliga undervisningen: Studerande får arbetslivsfärdigheter i förenings- och organisationsverksamhet och i ambitiösa studerandeprojekt. Samtidigt skapar de tvärvetenskapliga nätverk och ställer utmaningar för sig själva och tar ansvar. Kollegialt lärande omöjliggörs dock om det inte ges tillräckligt med utrymme. Studentverksamheten är inte ett hot mot studierna, utan ett komplement. Färdigheter för framtiden lär man sig i ett nätverk av studier och studentaktiviteter, som arbetstagare och företagare – där är det gemensam vilja och insikt som gäller.

Ärade festpublik Gräset är inte alltid grönare på andra sidan staketet. Att identifiera sina starka sidor är ett villkor för att utvecklas. Låt oss alltså för ett ögonblick sluta upp med att spana över staketet och låt oss syssla med lite enkelt navelskåderi: vad är jag och vad är vi bra på och hur kan vi tillsammans bli ännu bättre?

På studentkårens vägnar önskar jag alla på Aalto-universitetet ett utvecklande läsår.